

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre anu 6 fl. 1/2 anu
3 fl. 1/4 anu 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Unu siru garmond:
odată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fie care publica-
țiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blașiú.

Anulú IV.

Blașiú 17 Novembre 1894.

Numérulú 48.

Situațiunea noastră.

Dela inaugurarea erei constituționale nici odată situațiunea noastră politică nu a fostú așa de grea, ca în ziua de astăzi.

Activitatea partidului național românú este sistată prin ordonanță ministerială, și prin urmare viața noastră politică nu se mai póte manifesta în forma de până acuma. Saú cu alte cuvinte funcționarea întregú organismului nostru politicú de până acuma trebuie să încete, dacă nu se va scóte din vigóre ordonanța ministrului de interne, care după părerea noastră este volnică, neconstituțională, excepțională și nebasată în legile positive ale patriei.

Chiarú și drepturile cele mai elementare ale cetățenilor suntú suspendate, cândú este vorba de Români. Aceștia nu se mai potú întruni publice spre a discuta asupra sorții lorú proprie, pentru că însu-și ministrulú președinte a disú, dacă nu ne înșelămú, că Românilorú nu li-se va concede nici unú felú de conferințe, deși noi nu amú datú nici odată ansă la astfelú de măsuri draconice, fiindcă întrunirile noastre n'au turburatú nici macarú o singură dată liniștea și ordinea publică.

Nu stămú mai bine nici pe terenulú bisericescú și scolasticú. Congresulú scolasticú archidieceșanú, convocatú la Blașiú pe basa unei legi sancționate, prin o simplă telegramă ministerială a fostú amânátú, pentru ca în contra-

tuturorú remonstrațiunilorú auctorității bisericesci să nu se mai concédá convocarea lui.

Congresulú mitropolitanú gr. or., a cărui ținare este garantată în legile țerii, în anulú acesta nu s'a ținutú, deși, pe cum aflămú, cei competenți au întrevinitú destulú de energicú pentru convocarea lui.

Avemú casuri, că sinóde preoțesci au fostú disolvate prin întrevinerea gendarmilorú, ori au trebuitú să se țină între baionete. Totú așa au pățitú mai multe adunări ale reuniunilorú invătătoresci.

După manifestațiunile pacifice dela Clușú unú sirú nesfârșitú de persecuțiuni s'a pornitú în contra tuturorú acelora, cari directú ori indirectú au luatú parte la acele manifestațiuni.

Temnițele din Clușú, Seghedinú și Vațú gemú de mulțimea fruntașilorú nostri din tóte părurile societății române.

Nici pe terenulú economicú nu mai putemú răsufila. Cine-i românú la locú, nu póte avé nimicú dela statú. Ca exemplu aducemú aci unú casú caracteristicú. Pe valea Tîrnavei micí se face unú drumú de ferú. Legătura acestui drumú cu căile ferate de statú numai la Blașiú se póte face în modú naturalú. Cu tóte acestea, pe cum aflămú, întreprindătorii voescú să facă legătura la unú satú din josú de Blașiú cu numele Crăciunelú, și să ducă drumulú pre lângá Blașiú, fără ca la acestú orașú românescú să se facă macarú o

stațiune. Acești întreprindători preferescú a face linia drumulú de ferú cu câțiva kilometri mai lungá și să ridice unú podú costisitoriu preste Tîrnavá, numai ca să póta ocoli Blașiulú și să-lú omóre economicese. Casuri analóge suntú destule.

Dacă vomú lua tóte acestea în considerațiune și nu voimú a uita nici de pozițiunile, ce le-amú perdutú pe terenulú politicú, judiciariú, administrativú și culturalú, mai virtosú dela anulú 1875 încóce, nimenia nu ne va puté contrađice, cândú susținemú, că situațiunea noastră este fórté grea și seriósă, mai grea și mai seriósă, decâtú ori cândú altá dată.

Acéstá situațiune ne impune datoria sfintá, ca toți Româniú să fie una, dacă voescú să scape din înfundătura, în care amú ajunsú.

Nu mai este timpulú, să discutámú asupra unorú formule și cuvinte seci, cari ne divisézá în dóue fracțiuni de moderați și nemoderați, cari nici după nume nu ar trebui să existe între Români. Și aceste fracțiuni ar puté ușorú să încete, dacă interesele poporului românú ar fi la toți mai pe susú de interesele private.

Se díce, că aceste divergențe regretabile se alimentézá și acum de unú bărbatú, care s'a subtrasú dela ori ce responsabilitate pentru politica sa, trecéndú granița, și creándú consoțilorú săi de luptá o astfelú de situațiune, care a avutú de urmare faimosulú pro-

Feuilleton.

Despre Micado.

Rásboiulú, care decurge acum departe de noi la tărmlulú resăriténú alú Asiei între Iaponia și China, între dóue împărății mari, dintre cari una are cam atâtea decí de milioane de locuitori, câte sute de milioane are cealaltá, se pare a se sfârși cu învingerea celei mai mici. De aceea simpatia ómenilorú însotése în chipú firescú pe Iaponesi în espediția lorú, și acéstá cu atâtú mai virtosú, fiindcă espediția acéstá va să frângá și zidurí de acelea, cari stau în cale civilizațiunii. De aceea ne simțimú îndemnați a scrie ceva despre Iaponia.

Nu este fără pe fața pământului, carea să se fie ridicatú în timpú așa de scurtú din vechile sale stări miserabile și să fie primitú cu atáta energie și succesú înfrința civilizatoare a timpului mai nou, ca Iaponia, împărăția acéstá dela marginea resăriténá a Asiei, împărăția asta puternică, compusá din 4000 de insule, cari au ca la 40.000.000 de locuitori și 7000 de miluri pátrate, dintre

cari mai bine de jumétate cadú pe insula Nipon sau Hondo.

Împératulú Iaponiei pórtá numirea de Micado. Dinastia, care împărătesce în Iaponia, e deja de 2555 de ani și e deci dinastia cea mai veche de pe rotogolulú pământului. Dar împératulú sau micadoulú Iaponiei numai dela revoluțiunea politică întâmplată în 1868 este ér domnú în casa sa proprie, adevărátulú stăpânitoriu alú împărăției sale. Cam pe aceea-și vreme a mutatú elú și reședința sa în cetatea Tokio, căci mai înainte era elú isolatú în palatulú, ori dacă vreți, în templulú său din Chioto și făcea impresiunea unú capú bisericescú înstrăinatú de lume, care pe lângá domitoriulú lumescú din cetatea Yeddo, pe lângá așa numitulú Shogun, era numai simulacrulú unú împératú.

Dualismulú acesta se datézá din anulú 1192. Atunci comandantulú supremú alú oștilú Ioritomo se folosise de turburările interne provocate de principii vasali resvrățitori și usurpase o parte a puterii împărătesci. Împératulú însu-și, care nu putea să se lipsescá de ajutorulú lui împotriva vasalilorú, îi numi shogun sau behduce alú coronei, și de aci încolo acesta conducea destinele țerii asemenea maiordomusului de odinórá alú

Franței. Dualismulú acesta se continuá cu puținá intrerumpere până în anulú 1868, și încercările mai multorú împérați de a restabili raporturile din vechime au rēmasú fără de succesú. Dela anulú 1585 shogunulú deprindea singurú tóta puterea civilá și lása micadoulú numai numele de împératú, care ca principe cerescú, ca următoriu alú deștei sórelui Amaterasu, sta cu multú mai pe susú, decâtú să-i fie iertatú a intra cu supușii săi în raportú nemijlocitú.

Pe Iaponesi îi învață religiunea lorú străveche, că „principele cerescú“ alú lorú este unú adevératú deú, care numai în trecétú se pogórá pe pământú, pentru ca să se îngrijescá în persóná de supușii săi, ér apoi éră se întórce în sferile sale ceresci. Tradițiunea acéstá străveche îi era shogunului fórté binevenită, pentru ca să izoleze totá mai multú de contactulú cu lumea pe micado, conformá demnității lui dumnezeesci. Chiarú și numele lui numai după „întórcerea lui în cerú“, adevá după mórtea lui se da de scire poporului, și pedépsá de mórte își merita acela, care-lú vedea vre-o dată. Acei puținí, cari îlú întâlneau în preumblările, ce le făcea în căruța închisá, trebuiau să se lătescá cu trupulú și cu fața la pământú. Adevératú.

cesu dela Clușu și infundarea loru în temniță.

Dacă este adevărată această inviuiuire grea, ușor ne putem emancipa de sub influința acestui bărbat. Cine nu stă alături cu noi în luptă, n'are dreptu să se amestece în afacerile noastre de partid, nici să dea direcțiune politică noastră.

Este foarte regretabilu, că valurile luptelor politice de partid din România se resfrângu și asupra luptelor noastre și dau ansă și la mai grave neînțelegeri între noi. Acestu fenomen nu-lu putem ascunde, ori câtu s'ar încerca unii ori alții să-lu acopere. Este deci unu interesu de prima ordine, ca din cestiunea română din Ungaria nimeni să nu facă cestiune de partid în România, nici ai nostri să nu se identifice nici câtu e negru sub unghie cu interesele de partid din România. Liga culturală să fie a Românilor, ér nu a unui partid politic, căci îndată ce cauza noastră națională se presentă din partea ligei în presa străină sub forma de atac în contra guvernului român, este foarte firescu, ca nu numai guvernulu magiaru, ci și celu român să lucre pentru paralisarea acestei acțiuni, și astfel să ajungem, ca în situațiunea noastră de totu grea de astăzi să nu mai avem nici macaru mângăerea de a auzi câte unu glas simpaticu și incurajatoriu din presa lumii culte.

Multe amu mai avé de dîsu în această cauză, dar fie de ajunsu de o cam dată acestea, ca fiesce care să vadă, că nu mergu lucrurile, pe cum ar trebui să mergă.

Dacă noi ne-amu ridicatu glasulu în contra acestor inconveniente, amu făcutu numai din adevărată durere de nemu. N'amu vre, ca disensiunile ivite să descurajeze pe toți cei bun și des-

interesați și să-i facă să iese din lupta dreptă pentru drepturile nemului românesc.

Astăzi mai multu ca ori cându poporul român din Ungaria și Transilvania trebuie să se prezenteze înaintea lumii într'o falangă încheată și să-și reclame drepturile sale cu toate mijlocele legale și constituționale.

Manifestațiunile noastre pacifice pentru dreptu și dreptate, cari ni-se impun astăzi de situațiunea gravă, în care ne aflăm, numai atunci voru avé rezultatulu doritu, dacă ele voru fi expresiunea simțemintelor întregulu popor român din această patrie. Dea Dumnezeu, ca dela aceste manifestațiuni, cându vomu fi chemați, nimeni să nu lipsescă.

Wekerle a ritiratu. — Cu această inscripțiune scrie „Fejérmegyei Napló“ în 12 a c. următoarele:

„În cercuri politice deja cu prilejul, cându în casa magnaților s'au pertractatu mai întâi cele două proiecte ultime bisericesc-politice, au știutu bine, că proiectele acestea nici la pertractarea a două nu voru dobîndi majoritatea. Opozițiunea bisericesc-politică din casa magnaților la declararea categorică a lui Wekerle și Szilágyi, că ei aconfesionalitatea o privescu de punctulu cardinalu alu politice bisericesc, s'a consolidatu încă și mai bine. Wekerle știindu-o această érá a recursu la vechiulu său mijlocu nemoralu. De susu a voitú să deprindă presiune asupra hotărîrii libere, legale și constituționale a majorității din casa magnaților, și de aceea a voitú să înduplece pe regele, ca proiectele deja votate să le sancționeze deja înainte de pertractarea a două, căci a contatú la aceea, că prin faptul sancționării érá va puté, să angajeze corona pentru politica bisericesc, și că mulți membri de ai opoziției din casa magnaților, plecându-se înainte

acestu punctu de vedere forțatu alu coronei, voru privi de datorința sa loială, să voteze proiectele restante ori celu puținú să se rețină dela votare. Dar Wekerle cu planulu acesta alu său a suferitu unu fiasco fundamentalu. După împărțirile, ce le-amu primitu din locu bine informatu, regele cu prilejul audienței din septemána trecută a datú lui Wekerle în modu clarú să înțelégă, că căsătoria civilă o va sancționa atunci, cându după ponderare temeinică și consciențioasă va afla de bine, — *de cumva* preste totu va afla de bine, — érá nu atunci, cându tactica și interesulu de partid alu guvernulu o pretinde. Pe Wekerle declararea această l'a descurajatu într'atata, câtú îndată a abstatú dela pretensiunile sale și n'a urgítatu mai multu sancționarea. Că óre sancționarea cându se va întâmpla, această în momentul acesta afară de regele nu o scie nimeni, nici chiarú Wekerle, căruia, cându a sositú din Viena în Budapesta, Szilágyi i-a făcutu imputări aspre din cauza ritirării.“

„Budapesti Hirlap“ esplică altcum trăgânarea sancționării. Elú în 15 a c. scrie următoarele:

„Ministrii baronulu Fejerváry Géza și contele Andrásy Gyula, cari din comisiunea cabinetulu au umblatu pe la regele în interesulu sancționării proiectelor bisericesc-politice, după înștiințarea noastră primită din cercuri aulice bine informate, Maiestatea Sa le-a promisú, că în scurtă vreme va sancționa toate trei proiectele, dar numai pe lângă două condițiuni. Condițiunea cea dintâi pretinde, ca de cumva casa magnaților va respinge din nou proiectele despre liberulu exercitiu alu religiunii și despre recepțiunea religiunii jidovesci, atunci actuala dietă să nu pertrecteze mai multu aceste două proiecte. A doua condițiune este, ca guvernulu și partidulu liberalu să osîndescă în chipu demonstrativu alu doilea cultu alu lui Kossuth, și anume într'o formă, că acestu cultu nu e alta decâtu tactica de partid a stîngei extreme, carea înse

că formele acestea de etichetă foarte severe în decursulu vécurilor s'au mai îmblânditu, dar cu lumea din afară micadoulu totuși comunica încă și în jumétatea cea dintâi a véculu nostru aprópe numai prin mijlocirea soțiilor sale, căroru le era încredințată grijea de elu. Acestea îl îmbrăcau, îi oferiau mâncările, îi aduceau în fiesce care și vesminte noué. Blidele și tăierele, cari le folosia elu, le lifera de vécuri totu aceeași fabrică, și după ce le folosise odată, se spargeau. Dacă s'ar fi implinitu litera tradițiunilor celor vechi, picioarele domnitoriulu sfințitu nu aveau să atingă nici odată pămîntulu. Preste totu era lege tradițională, ca elu după putință să nu fie atinsu de nici unu elementu, să nu-lu ajungă nici razele sórelu nici ale lumii, nici pămîntulu nici ómenii, ba nici chiarú elu însuși.

Același ceremonialu rigidu dispunea, ca micadoulu să nu-și părăsescă nici odată reședința sa Chioto. Într'insa erau ale lui numai palațulu și templele familiei lui, ér cetatea însăși era supusă shogunulu. Acesta înse venitele, ce le aducea cetatea pe sama erariulu, ar fi avutú să le folosească spre acoperirea speseilor micadoulu. Ar fi avutú, să o facă această, dar nu o făcea totdeuna, și așa une ori cassa palațulu împărătescu s'ar fi golitú cu deseavărsire, dacă nisce cerșitorii oficioși, cari forma unu felu de ordú, nu ar fi cutrieratu anul de anú toate comuncle pentru a aduna sumele, cari erau de lipsă pentru susținerea aulei micadoulu.

Micadoulu nu avea óste, ci numai o gardă de arcași, care se compunea din tineri

din rudenia lui ori din nobilimea feudală. Shogunulu dimpotrivă ținea o garnisonă în Chioto. Elu dicea, că ea avea să scutescă pe micadoulu, dar ea în realitate avea să-lu supravegheze. Micadoulu putea să păstreze demnitatea curții sale împărătesc numai așa, că o parte însemnată a demnitarilor aulici îi serviau fără plată și se indestuliau cu vesmintele, pe cari micadoulu numai odată le purta, ér apoi le primiau demnitarii aceia. Pe mulți dintre nobilii aceștia superbii îi puteai vedé țesendú în răsboiuri ori lucrându la broderii, și multe mătaserii foarte frumosu lucrate, cari ajungeau încă și în deceniile cele mai de pe urmă din Iaponia în Europa, s'au gătitu în palațuri de ale principilor Iaponesi.

O schimbare de totu neașteptată în dualismulu acesta specificu se pregăti din acelú momentu, în care shogunulu, imitându vrëndu nevrëndu esemplulu Chinei, admise comerçulu cu puterile europene și închiă cu ele convențiuni. Până la mijloculu acestu vécu guvernulu shogunulu respinsese hotărítu ori ce recerere a puterilor străine de a intra cu Iaponia în raporturi de comerçiu și de prietinie. Abia Americanilor de Nordu le-a succesu a stórce prin o expediție compusă din optu năi de răsboi și comandată de admiralulu Perry convențiunea comercială din 31 Martie 1854. Încă în același anú silira Anglesii pe Iaponesi la o asemenea convențiune, și porturile, cari li-s'au deschisú lorú, în anul 1856 s'au deschisú și Rușilor printr'o convențiune. Acestorú convențiuni le urmară altele noué, străinilor li-se concese

căștigarea de avere imobilă și deprinderea liberă a religiunii, érá delegații și consuli puterilor străine deprindeau judicatura preste supușii statelor reprezentate printr'inșii și primira afară de aceea dreptulu de a călători prin lăuntrulu imperiulu. Deja cu închierea convențiunilor celor dintâi încetă și oprirea de mai înainte a Iaponesilor de a-și părăsi țara, și ei acum începura a cerceta străinătatea. Deja în 1860 cercatá o deputațiune a shogunulu America de Nordu și alta mai multe curți europene.

Urmarea acestei schimbări radicale în raporturile imperiulu Iaponesu față cu puterile străine a fostu înse o revoluție hotărítore. Unu partidú inimicu guvernulu din Yeddo esplică inovările shogunulu ca tradare de patrie și provocă depunerea lui. Pe Europei lucrulu acesta îi surprinse foarte tare, căci ei priviau pe shogunulu de adevăratulu și legitimulu împăratu. Dar în ochii Iaponesilor elu era numai loctinătorulu micadoulu, și nimeni nu trăgea la indoelă plenitudinea acestuia de putere derivată dela deși și exclusiva lui îndreptățire la demnitatea cea mai înaltă, ci toți erau convinși despre această ca despre o dogmă. Altcum shogunulu avea contrari primejdioși în cel mai bine de șese decii de principii, între cari era împărțită țara. Elu adevăratu că a știutu, să și-i facă atârnatóri până la unu anumitu gradú: ei trebuiau să petrecă o parte a anulu în capitala lui Yeddo, și elu veghia cu multă severitate asupra lorú. Dar în urma străbaterii Americanilor și Europeanilor în țara elu așa de multu a suferitu, câtú puterea lui nu

nu p $\acute{o$ te s \acute{a} servesc \acute{a} în favorul \acute{u} ideii uniunii personale, ci dimpotriv \acute{a} va dovedi aceea, c \acute{a} sentimentele dualistice s \acute{u} pr \acute{u} s \acute{u} r \acute{a} d \acute{a} cini \acute{n} în Ungaria.“

Se vede, c \acute{a} cestiunea acestei sancțion $\acute{a$ ri se face din ce în ce tot \acute{u} mai legendar \acute{a} și mitic \acute{a} .

Revist \acute{a} bisericesc \acute{a} .

Din Patrie.

Catolicii din Ungaria desv $\acute{o$ lt \acute{a} din ce în ce activitate tot \acute{u} mai mare. Marea adunare din Alba Regal \acute{a} înc \acute{a} nici nu s' \acute{a} ținut \acute{u} , și deja se și fac \acute{u} preg \acute{a} tiri pentru o alt \acute{a} adunare mare a catolicilo \acute{u} . Adunarea ac $\acute{e$ sta o vor \acute{u} ține în Vesprim \acute{u} , și organizarea e deja în curgere. Adunarea ac $\acute{e$ sta se pl \acute{a} nuiesc pentru mijlocul \acute{u} lui Decembrie, la tot \acute{u} casul \acute{u} înainte de serb \acute{a} t $\acute{o$ rea N \acute{a} scerii Domnului.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII a primit \acute{u} dela Țarul Nicolae II o telegram \acute{a} , prin care îi mulțămesc pentru condolența din incidentul \acute{u} morții tatăl \acute{u} s \acute{e} u, și d \acute{a} espresiune reverenț \acute{e} i și stimei, ce o nutresce față cu S. P \acute{a} rinte.

Cardinalul Ferrari în 3 a c. a fost \acute{u} intronizat \acute{u} cu mare pomp \acute{a} în scaunul \acute{u} arhiepiscopesc \acute{u} al \acute{u} Milanului.

Se vede, c \acute{a} guvernul \acute{u} nu mai pune pedec \acute{e} la introducerea episcopilor \acute{u} prin denegarea exequatur \acute{e} i.

Austria.

În deceniul \acute{u} din urm \acute{a} s' \acute{a} deșteptat \acute{u} mult \acute{u} la catolicii austriaci conștiința catolic \acute{a} . La ac $\acute{e$ sta este a se ascrie validitatea cresc $\acute{e$ nd \acute{a} a principiilor \acute{u} catolice în toți rami \acute{i} vieții publice. Validitatea spiritului catolic \acute{u} cap $\acute{e$ t \acute{a} un \acute{u} av \acute{u} nt \acute{u} puternic \acute{u} prin ținerea congreselor \acute{u} , de cari înc \acute{a} s' \acute{a} ținut \acute{u} mai multe în timpul \acute{u} din urm \acute{a} .

era mai mult \acute{u} de ajuns \acute{u} spre a infr \acute{u} na pe principi \acute{i} aceștia. El mai pe urm \acute{a} îi aduser \acute{a} c \acute{a} derea.

Dup \acute{a} multe turbur $\acute{a$ ri interne a \acute{u} adus \acute{u} în sfârșit \acute{u} în 1868 pe tin $\acute{e$ rul \acute{u} micado din palatul \acute{u} lui din Chioto la Yeddo, acum Tokio, în reședința de p \acute{a} n \acute{a} atunci a shogunului, ca s \acute{a} fie st \acute{a} p \acute{a} nitori \acute{u} absolut \acute{u} . Tin $\acute{e$ rul \acute{u} împ $\acute{e$ rat \acute{u} se mir \acute{a} mult \acute{u} . Din marea și frumoș \acute{a} sa împ $\acute{e$ rat \acute{u} ie el \acute{u} în izolarea sa de p \acute{a} n \acute{a} atunci v \acute{e} d \acute{u} se numai desemnurile c \acute{a} torva regiuni \acute{u} mai frumoșe, produse industriale și c \acute{a} teva esemplare deosebit \acute{u} de frumoșe din fauna și flora fiesc \acute{e} c $\acute{a$ rei provințe, cu cari împodobiser \acute{a} un \acute{u} șir \acute{u} de sale din palatul \acute{u} lui. Dar lucrul \acute{u} cel \acute{u} mai caracteristic \acute{u} în revoluția asta a fost \acute{u} acela, c \acute{a} micadoul \acute{u} ori mai bine ășis \acute{u} senatul \acute{u} de regent \acute{a} , care i-s \acute{a} dat \acute{u} din cauza tinerețelor \acute{u} lui, a făcut \acute{u} străinilor \acute{u} concesiuni cu mult \acute{u} mai mari, de cum a \acute{u} fost \acute{u} acelea, prin cari s' \acute{a} fost \acute{u} provocat \acute{u} c \acute{a} derea shogunului. Cu întors $\acute{e$ tura ac $\acute{e$ sta a lucrurilor s' \acute{a} început \acute{u} pentru Japonia o transformare radical \acute{a} și f $\acute{o$ rt \acute{e} repede a tuturor raporturilor ei politice și culturale, și în fruntea acestei mișc $\acute{a$ ri progresiste st \acute{a} înțeleptul și energicul împ $\acute{e$ rat \acute{u} Mutsitibo. El \acute{u} în 3 Novembre 1889 a numit \acute{u} pe fiul \acute{u} s \acute{e} u cel \acute{u} mai b \acute{e} tr \acute{a} n \acute{u} Ioshihit \acute{a} de moștenitori \acute{u} al \acute{u} tronului. Îi st \acute{a} întru ajutori \acute{u} un \acute{u} num $\acute{e$ r \acute{u} considerabil \acute{u} de oficiali înalți de acele-și convingeri, cari și-a \acute{u} c \acute{a} știgat \acute{u} cultura în Europa ori America ori cel \acute{u} puțin \acute{u} a \acute{u} cercetat \acute{u} lumea civilizată și a \acute{u} studiat \acute{u} raporturile ei. Av \acute{u} ntul \acute{u} , care l' \acute{a} luat \acute{u} de atunci Japonia, este f $\acute{o$ rt \acute{e} mare.

În 12 a c. s' \acute{a} deschis \acute{u} în Viena congresul \acute{u} catolicilor \acute{u} din Austria de jos \acute{u} , care a fost \acute{u} f $\acute{o$ rt \acute{e} bine cercetat \acute{u} . Ôspeții a \acute{u} fost \acute{u} salutați prin un \acute{u} frumos \acute{u} discurs \acute{u} de c \acute{a} tr \acute{a} deputatul \acute{u} Dr. Lueger. Între rezoluțiile primite de congres \acute{u} mai însemnate s \acute{u} nt \acute{u} : I. Congresul \acute{u} accentu $\acute{e$ z \acute{a} necesitatea puterii lumesc \acute{e} a Papei și sper $\acute{e$ z \acute{a} , c \acute{a} nu e departe timpul \acute{u} , în care Sfinția Sa își va redob $\acute{u$ ndi ac $\acute{e$ st \acute{a} putere. II. Congresul \acute{u} pretinde abrogarea legii din 22 Oct. 1875, dup \acute{a} care numai cu permisiunea ministeriului se pot \acute{u} funda m \acute{a} n \acute{a} stiri c \acute{a} lug \acute{a} resci. III. Poftesc \acute{e} congresul \acute{u} abrogarea legii școlare, care lipsesc școl \acute{e} le de caracterul \acute{u} confesional \acute{u} . P \acute{a} n \acute{a} atunci inse înc \acute{a} se urgitez \acute{a} educațiunea creștin \acute{e} s \acute{c} a tinerimii. IV. Recomand \acute{a} congresul \acute{u} înființarea de reuniuni politice populare cu misiunea de a se îngriji, ca la alegeri dietale provințiale și pentru parlamentul \acute{u} imperial \acute{u} s \acute{a} reles \acute{e} candidații catolici. Asemenea se recomand \acute{a} reuniunile catolice de industriași. V. Cu privire la pres \acute{a} se recomand \acute{a} catolicilor \acute{u} : 1. Fiecare catolic \acute{u} s \acute{a} prenumere cel \acute{u} puțin \acute{u} o f $\acute{o$ e catolic \acute{a} , cor \acute{e} spond $\acute{e$ to \acute{r} e st \acute{a} rii sale intelectuale și materiale; 2. creștinii s \acute{a} nu mai anunțe nimica în foile liberale, ci s \acute{a} sprijin $\acute{e$ s \acute{c} și prin anunțuri presa catolic \acute{a} ; 3. s \acute{a} lucre, ca în t $\acute{o$ te localurile publice s \acute{a} se prenumere și foii catolice; 4. s \acute{a} nu prenumere c \acute{a} rțile nemorale, ce le edat \acute{u} și colport $\acute{e$ z \acute{a} unii întreprind $\acute{e$ tori. VI. Ce privesc \acute{e} cestiunea social \acute{a} , congresul \acute{u} urgitez \acute{a} introducerea repausului de Duminec \acute{a} , limitarea lucrării femeilor \acute{u} și a pruncilor \acute{u} în fabrici, reforma contribuțiunii astfel \acute{u} , c \acute{a} t \acute{u} s \acute{a} nu fie scutit \acute{u} nici capitalul \acute{u} cel \acute{u} mobil \acute{u} , regularea valutei, f \acute{a} r \acute{a} a mai cauza nou \acute{e} daune populațiunii, reforma legii electorale, c \acute{a} t \acute{u} fiesc \acute{e} care clas \acute{a} a poporului s \acute{a} p $\acute{o$ t \acute{a} lua partea, ce i-se cuvine, în t $\acute{o$ te afacerile publice.

Franța.

Arhiepiscopul \acute{u} de Paris, cardinalul \acute{u} Richard, prin o circular \acute{a} a dispus \acute{u} , ca din incidentul \acute{u} morții Țarului s \acute{a} se fac \acute{u} rug \acute{a} ciuni pentru Rusia și Franța și s \acute{a} se implor \acute{e} ze dela Dumnezeu m \acute{a} ng \acute{a} ere pentru v \acute{e} duva împ $\acute{e$ rat \acute{e} s \acute{a} și familia imperial \acute{a} , pe cum și pentru prosperarea noului regim \acute{u} spre fericirea ambelor \acute{u} națiuni, cari ađi se unesc \acute{u} în durere, pe cum s' \acute{a} unit \acute{u} mai înainte în bucurie. „Deși dorința profetic \acute{a} a lui Leo XIII cu privire la reunirea bisericilor \acute{u} orientale desbinate cu biserica catolic \acute{a} nu s' \acute{a} realizat \acute{u} înc \acute{a} , deși din incidentul \acute{u} morții Țarului nu putem \acute{u} celebra înc \acute{a} obsecuiile solemne ale liturгии catolice, totuși vom \acute{u} îndrepta c \acute{a} te o rug \acute{a} ciune submis \acute{a} pentru repausul sufletului lui.“

Foile catolice anunț \acute{a} , c \acute{a} guvernul \acute{u} actual \acute{u} în cur $\acute{e$ nd \acute{u} va ridica sequestrul \acute{u} de pe beneficiile parochilor \acute{u} pedepsiți de guvernele precedente pentru atitudinea lor \acute{u} politic \acute{a} .

Revist \acute{a} politic \acute{a} .

Afaceri interne.

În 12 a c. dieta țerei dup \acute{a} o pauș \acute{a} destul \acute{u} de lung \acute{a} \acute{e} r \acute{a} s' \acute{a} apucat \acute{u}

de lucru, încep $\acute{e$ nd \acute{u} cu desbaterea general \acute{a} a budgetului pe 1895. Cu ac $\acute{e$ st \acute{a} ocaziune \acute{e} r \acute{a} vom \acute{u} ađi rostindu-se discursuri lungi spre lauda și respective defalma partidului dela putere, \acute{e} r \acute{a} rezultatul \acute{u} va fi votarea budgetului și continuarea politicei dup \acute{a} șablonul \acute{u} liberal \acute{u} .

Referentul \acute{u} comisiunii budgetare Heged \acute{u} s S \acute{a} ndor prin o vorbire mai lung \acute{a} recomand \acute{a} votarea budgetului, care deși prevede augmentarea mijlocelor \acute{u} finanțiale pentru prosperarea public \acute{a} pe t $\acute{o$ te t $\acute{e$ renele, totuși ține ecilibriul \acute{u} în economia statului. Mai pe larg \acute{u} se ocup \acute{a} referentul \acute{u} de reforma d \acute{a} rii directe, a d $\acute{a$ rii de consum și a d $\acute{a$ rii pentru spiritușe.

Moln \acute{a} r J \acute{o} zsef în numele independențiștilor \acute{u} se declar \acute{a} în contra votării budgetului, care a crescut \acute{u} cu 26 milioane și va mai crește prin introducerea matriculelor \acute{u} și a administrațiunii de stat \acute{u} ; condamnă politica economic \acute{a} a guvernului, care neglece interesele agricultorilor \acute{u} și le jertfesc \acute{e} intereselor \acute{u} mercantile; reforma d $\acute{a$ rii pe spiritușe, care ar înmulți venitele erariului în dauna producătorilor \acute{u} de spiritușe, nu o aprob \acute{a} ; cu regularea valutei nu e mulț \acute{a} mit \acute{u} ; ce folos \acute{u} , c \acute{a} avem \acute{u} valut \acute{a} de aur \acute{u} , dac \acute{a} noi nici c \acute{a} nd \acute{u} nu vedem \acute{u} aurul \acute{u} , ba și în locul \acute{u} argintului ni-s' \acute{a} pus \acute{u} în circulațiune banii de nikel \acute{u} , f \acute{a} r \acute{a} de preț \acute{u} , la ce se mai adauge agiul \acute{u} ?

În numele partidului național \acute{u} supune budgetul \acute{u} la o aspr \acute{a} critic \acute{a} Hor \acute{a} nszky. El \acute{u} arat \acute{a} , c \acute{a} datele cetite de referent \acute{u} nu se bas \acute{e} z \acute{a} pe realitate, și c \acute{a} ridicarea gradat \acute{a} a cheltuelilor \acute{u} este un \acute{u} semn \acute{u} îngrijitoriu pentru politica finanțial \acute{a} a țerei; imput \acute{a} guvernului, c \acute{a} p \acute{a} n \acute{a} și în politica economic \acute{a} amestec \acute{a} politica bisericei; declar \acute{a} în numele partidului s \acute{e} u, c \acute{a} nu are încredere în guvernul \acute{u} actual \acute{u} și nu vot \acute{e} z \acute{a} budgetul \acute{u} .

Schreiber se declar \acute{a} pentru primirea budgetului. Declar \acute{a} totodat \acute{a} , c \acute{a} reforma administrativ \acute{a} numai atunci ar fi aplicat \acute{u} Sași s \acute{a} o primesc \acute{a} , dac \acute{a} pe lâng \acute{a} ea le-ar r \acute{e} m \acute{a} ne neatins \acute{a} autonomia comunal \acute{a} . Declarațiunea lui Schreiber a făcut \acute{u} impresiune nepl \acute{a} cut \acute{a} asupra guvernului, c \acute{a} ci dac \acute{a} deputații Sași nu ar primi reforma administrativ \acute{a} , partidul \acute{u} guvernului ar r \acute{e} m \acute{a} ne în minoritate față cu celealalte partide.

În ședința din 14 a c. deputații Buj \acute{a} novich și K \acute{a} rolyi S \acute{a} ndor crisa economic \acute{a} și miseria economilor \acute{u} din țar \acute{a} o ascri \acute{u} nep \acute{a} s $\acute{a$ rii, de care e cuprins \acute{u} guvernul \acute{u} față de cestiunea agrar \acute{a} , \acute{e} r \acute{a} \acute{A} br \acute{a} nyi Kornel critic \acute{a} purtarea independențiștilor \acute{u} în cestiunile politice-bisericesci și urgitez \acute{a} autonomia catolic \acute{a} și reforma administrativ \acute{a} .

În ședința din 14 a c. mai toți oratorii s' \acute{a} ocupat \acute{u} de cestiunea agrar \acute{a} . Szacsvai cauza miseriilor \acute{u} economice o afl \acute{a} în sistemul \acute{u} dualistic \acute{u} . Guvernul \acute{u} magiar \acute{u} este numai instrument \acute{u} în m \acute{a} na unei puteri mai înalte, care rezid $\acute{e$ z \acute{a} în Viena, de unde nu-i mirare, c \acute{a} se negleg \acute{u} interesele speciale unguresci. Contele Batty \acute{a} ny Tivadar urgitez \acute{a} reforma d $\acute{a$ rii, de care publicul \acute{u} are mai mare lips \acute{a} dec \acute{a} t \acute{u} de reformele liberale; recomand \acute{a}

gubernului, să rezolve cestiunea socialismului prin dispuneri ecuitabile, érá nu prin gendarmi; crisa economică a promovată în măsură însemnată importul grăului din România. Cătră capetul ședinței ministrul Wekerle a declarat, că va răspunde la învinuirile, ce se fac gubernului pe terenul financiar, economic și politic. Ce privesc cestiunea financiară, dice, că budgetul este așezat pe base reale și legale. Afă de periculoasă aserțiunea lui Molnár, că sarcinile nu ar fi împărțite după dreptate, și că partea cea mai mare o pörtă clasa miseră a poporului. Monopolul spiritului are de scop să asigure erariul venite, pe cari acum cu nedrept le trag mijlocitorii. În privința reducerii dării de pământ nu se mai pot face concesii. Importul grăului român este necesar pentru mori, altcum nu este acesta de vină la crisa economică. La învinuirile politice promise Wekerle a reflecta cu altă ocaziune.

În ședința din 15 au vorbit numai doi deputați, ambii în contra primirii budgetului.

Vajay dice, că miseria economică a provocat guvernul, care cu dauna economilor părtinesc pe fabricanți, cari îi ajută la alegeri și fac propagandă pentru politica biserică-liberală. Polonyi observă, că budgetul s'a urcat cu 33%, din cari numai 3% se prelimesc pentru ameliorarea agriculturii; urgităză introducerea contribuției pe operațiunile financiare dela bursă, și rógă dieta, să pună odată capetă manoperele de bursă, cari au cauzat perirea la atâția ómeni; spre a infrina patima jocului la bursă recomandă, ca judecătoriile să nu esecueze pentru pretensiunile basate pe înșelăciuni, și să se taxeze câștigurile de bursă.

Germânia.

Noul episcop de Fulda Dr. Komp în 6 a. c. a depus în Berlin jurământul înainte împératului.

Crisa ministerială în Prusia continuă. Ministrul de justiție și cel de agricultură încă și-au dat dimisiunea. Ministru de agricultură e numit deja hr. Hammerstein, care este un partinitor mare al agrarilor. Ministru de justiție probabil va fi numit procurorul Schönstedt.

Deschiderea sesiunii parlamentare s'a amânât pe 5 Decembre. Causa amânării este, că noul cancelar voesc a se pune în curent cu afacerile postului său spre a-și pute espune în parlament programul de acțiune pentru viitor.

Rusia.

Ministrul de externe în o circulară cătră reprezentanții Rusiei în străinătate asigură, că Țarul este hotărît a pași pe urmele tatălui său. El își va dedica puterile pentru prosperarea internă a țerei, și nici nu se va abate dela politica pacinică, loială și solidă, care atât de mult a contribuit la liniștea generală. Rusia, fidelă tradițiilor sale, va întreține relații amicabile cu toate puterile și respectarea dreptului și a ordinii legale o va considera de cel mai sigur scut pentru liniștea statelor.

Oșemintele defunctului Țar s'au transportat la S. Petersburg, unde în 20 a. c. se vor așeza în mausoleul Țarilor. Onorurile făcute rămășițelor în tot decursul transportării, dară mai ales în Sevastopol, Moscva și S. Petersburg au fost de tot imposante.

Curtea noastră domnitore va fi reprezentată la înmormintare prin arhiducele Carol Ludovic.

Cununia noului Țar e fixată pentru ziua de 26 a. c. și va fi fără nici o pompă.

Asia.

Țaponesii continuă a ocupa fortărețele Chinesilor. De curând au ocupat fortăreța Port-Arthur, fără a da de rezistență. Comandantul chinez împreună cu corpul ofițeresc a părăsit încă în 6 a. c. această fortăreță, lăsându numai de sine pe ostași. La primele asalturi din partea Țaponesilor armata chineză fără conducători a depus armele și s'a predat.

China a rugat pe Statele unite Nordamericane, ca în conțelegere cu puterile europene și în special cu Anglia să întrevină pentru încetarea războiului. Guvernul chinez pune mare pondă pe aceea, ca Statele unite, și dacă nu s'ar alătura la acțiunea comună a celorlalte puteri, să participe cel puțin la conferința, în care se vor statori speșele de război, ce ar avé să le solvécă China Țaponiei. Pe cum se anunță din London, puterile invitate la mijlocirea păcii au primit favorabil invitarea Chinei, deși până acum nu s'au pronunțat în meritul cauzei. Țaponia încă este aplicată a se împăca.

Corespondințe.

Orlat în 10 Novembre 1894.

Onorată Redacțiune!

Dacă e ca edificiul culturii noastre religioșe, morale și naționale, la al cărui fundament se lucră deja de mult, să iese cât mai perfect și să se finécă cu o oră mai în grabă, — reuniunile învățătorilor populari încă au să fie în activitate continuă.

Acest principiu salutar a fost înțeles și pus în viață acum sunt doi ani și în părțile noastre prin înființarea reuniunii învățătorilor greco-catolici din comitatul Sibiului, care în 7 a. c. — ziua sfintului Dimitrie — și-a ținut a doua adunare generală în fosta comună grănițărăscă *Veștemă*.

Încă dimineța la 7 ore aproape toți membrii reuniunii au putut lua parte la serviciul dumnezeesc, la care au servit domnii cooperatori Valeriu Florian din Racovița și Dionisiu P. Decei din Orlat; ér învățătorii au executat foarte frumos în cor cântările dela sfinta liturgie sub conducerea dlui învățător din Sibiul Ilariu Banciu.

Părintele Teodor Coman, vrednicul preot local, la ținea s. liturghii a adresat marii mulțimi de parochieni și învățătorilor o cuvintare despre chemarea statului învățătoresc și despre datorințele poporului față de învățătorii săi.

Din sfinta biserică ne-am dus în edificiul școlar. Nu mă lasă inima de a nu da expresiune la acest loc admirabil, de care au fost cuprinse sufletele noastre la vederea acestui imposant edificiu, care ar

pute servi ca decor al oricărui oraș din patria noastră. Am văzut multe edificii de școlă în sate și orașe, dar unul pentru școlile populare, care să se pótă aseména cu cel din *Veștemă*, nu mi-a dat de ochi.

Elu este opulul Ilustrității Sale domnului *Baron David Urs* președintele comitetului școlilor grănițărăsci și va servi prin seculi înainte ca monumentul neperitor al providențialului bărbat al națiunii noastre.

La 9 1/2 ore reuniunea și-a început lucrările, fiind prezenți toți membrii afară de 4 și cu asistenta multor fruntași din comună.

Ședința I a fost deschisă, conform programului, de președintele reuniunii Romul Simu prin o cuvintare „*Despre necesitatea reuniunilor învățătoresci*“. Au urmat rapoartele comitetului despre activitatea sa în decursul de un an și alegerea comisiunilor pentru cenzurarea raportului, a computului, inventariului, cum și a unui regulament intern, pregătit de comitet, de asemenea pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor restante.

În urma acestora s'au cetit temele teoretice „*Cum ne-am pute învățătorii îmbunătăți starea culturală și cea materială*“ de dl Valeriu Florian cooperativ și învățător la Racovița, „*Cum putem deda copiul la ascultare*“ de dl George Dănilă inv. dirigent în Racovița, „*Pe ce căi putem face cetitori buni pe școlari*“ de dl Coman Gligor învățător în Borta, și „*Cum e de a se tracta ortografia: pe baza cărților de cetire, în legătură cu scrierea prin decopiere, din memorie și după dictat, cum și în legătură cu gramatica și cu stilul*“ de dl Traian Șandru învățător în Șura mică.

Toate aceste operate au fost ascultate cu mult interes. Semn, că reuniunile sunt un factor însemnat de progres și pentru învățătorii.

Dintre toți s'a distins dl Florian, a cărui lucrare instructivă merită, să fie cunoscută în cercuri cât mai largi.

Cu acestea ședința I s'a închiat la 1 oră, anunțându-se începutul ședinței II la 2 ore după amez.

În acest timp de pauză fruntașii comunei ne-au întrunit în casa părintelui Teodor Coman la un pranz comun; ér două învățători au fost invitate cu multă afabilitate la masa dlui notariu Spornic.

Cu sosirea trenului dela 2 ore am putut saluta în mijlocul nostru pe Prea On. Dn protopop Ioan V. Rusu și pe M. On. dn secretari al comitetului școlilor grănițărăsci *Arseniu P. Bunea*, cari au asistat dela început până la ținea ședinței a doua.

La ordinea zilei erau două prelegeri practice, tractate de dnii învățători locali, și anume „*Desvoltarea numărului 6 din comput*“ de dl Nicolau Doicanu, și „*Desvoltarea conceptului șes, colină, delu și munte*“ prelegere din geografie, tractată de dl Ioan Popescu. Ambe prelegerile au fost tractate cu mult tact și au reușit foarte bine. Disciplina școlarilor a fost escelentă.

Discusiunile colegiale, cari au urmat fiecărei lecții, au fost făcute fără de patimă și au fost tot odată foarte instructive.

S'a satisfăcut apoi un punct prescris în program prin cetirea din partea presidentului a următoarei teme: „*Ce cărți și diare am cetit dela adunarea generală*“

trecută până astăzi, și ce se cuprinde în acele?'' temă, care a trebuit să fie lucrată de toți membrii reuniunii.

Acastă temă a fost o îndrumare valoroasă, ce să cetască și cum să cetască fiecare învățătorii, ca să se potoaă ține în rînd cu colegii sîi iubitori de progres.

A urmat apoi raportul comisiunilor și întregirea comitetului.

De mai mare interes între altele este acela §. din regulamentul intern, în care se prevădă câte două premii cu ocaziunea adunărilor generale pentru acei învățători, cari se vor distinge prin lucrările lor teoretice și prin lecțiunile practice, și anume celui dintăiu premiul *o coșniță rațională de stupi*, al doilea *o carte pedagogică în preț de 2 fl.*

În fine Prea Onoratul domn protopop, care de altcum în totu decursul ședinței a două ne-a servit cu totu felul de îndrumări practice și folositoare, ne-a adresat o adevărată comoră de instrucții pentru viața de toate zilele, ne-a arătat calea, pe care să mergem, pentru ca să devenim din zi în zi mai capabili de chemarea noastră, și ne-a îmbărbătat la muncă continuă și la abnegațiune, cum și de a ne interesa de reuniune ca de unul dintre cele mai însemnate mijloce de progres.

Acestei cuvintări îi răspunde presidentul reuniunii, mulțămindu Prea Onor. D. protopop și domnului secretariu Bunea de interesul cel vii, ce l'au arătat față de reuniune, și membrilor reuniunii pentru zelul dovedit întru buna reușită a tuturor afacerilor reuniunii, și a declarat adunarea a două generală de închiată.

Domnul Dionisiu P. Decei a mulțămitu dlui preot Comană, dlui notariu și primăriei comunale, cum și dlui president eforial și dloră învățători din loc, cari toți au contribuit, ca adunarea de astăzi să lase impresiuni neperitoare în sufletele tuturor, și mulți dintr'înșii au făcut chiar și jertfe materiale.

Ședința a două s'a închiată la 6 1/2 ore sara, după care s'a făcut distincțiilor oșpeți din Sibiu o serenadă, cu care ocaziune s'au cântat în cor câte-va poezii de totă frumșea.

Prea On. Dn protopop și Multu On. Dn secretariu Bunea cu trenul dela 7 ore sara s'au depărtat din mijlocul nostru, ăr celalți împreună cu fruntașii comunei am luat parte la o cină comună, discutând și aici lucruri de interes scolastic și cultural.

Închei această dare de samă mulțămindu și eu bravilor fruntași și dorindu, ca reuniunile învățătoresci să devină un bun comun al învățătorilor nostri de pretutindenea.

Correspondentul.

La cestiunea noastră.

Mișcarea românească a pus pe gânduri pe guvernunții nostri. Ei pururea se laudă, că naționalitățile nemagiare nicăiri în lume nu sunt așa de fericite ca în Ungaria, unde legea de naționalități le garantează dreptul de a se desvolta liber și de a se cultiva în limba lor. După ce acum totă lumea știe, că această lege, cu care altcum naționalitățile nu au fost îndestulate, nu se observă și nu s'a observat nică odată, totu Magiarii voesc să o modifice și eventual să o abroge. Ea a format mai de curend obiect de discușiune în conferința din 13 a c. a partidului guvernamental.

Anume la desbaterea bugetului ministeriului de interne fiind vorba despre cestiunea naționalităților, deputatul Vargies Imre și-a exprimat dorința, ca în unii ramii ai serviciilor publice să se aplice în mai mare număr nemagiarii, și legea de naționalități să se supună la o revisiune corespunzătoare.

Ministrul Hieronymi răspunde, că și dînsul se ocupă de ideea aplicării în număr mai mare a nemagiariilor în funcțiunile de stat, revisiunea legii de naționalități înse în timpul de față nică decum nu o află de oportună. Dacă cauze momentose au justificat la timpul său crearea acestei legi, dînsul nu este amic la aducerea unei legi nouă deosebite pentru naționalități, ci dispoșiunile necesare cu privire la cestiunea de limbă se pot lua în legea comunală și în alte legi.

Tisza Kálmán declară, că întru toate consimte cu ministrul Hieronymi. Legea de naționalități nu trebuie supusă revisiunii. Ce privește ocuparea funcțiunilor, ori ce guvern se bucură, dacă află atari bărbați nemagiarii apți, cari pe când sunt și fideli ai naționalității lor, sunt totodată și patrioți buni. (Numai câtă nimeni nu potoe fi și fiu credincios al naționalității sale și patriot bun în sensul, în care s'au îndatinate a lua patriotismul șovinist magiarii crescuți în școala lui Tisza Kálmán.)

Contra revisiunii legii de naționalități s'a declarat și sasul Meltzel, ără Körösi Sándor află a fi mai curend necesară revisiunea legii de presă, deoarece prin presă se face cea mai mare agitare.

Dlă Ioan Lahovari, ministrul plenipotențiar al României la Paris, declară de neadevărat șcirea, că dînsul ar fi întervenit la diarele franceze, ca să nu mai publice articoli în cestiunea noastră. Publicisti C. D. Anghel și Anton Bacalbașa declară în „Adevărul“, că dînsii nu mai dau nică un creștin la acușele aduse ministrului plenipotențiar I. Lahovari de cătră dlă V. C. A. Rosetti, care a lansat această afacere. Noi încă adugem, că numai inimicilor nostri li-se facă servii prin respândirea de șcri ca și cea referitoare la dlă Lahovari.

Curia a respins recursul de nulitate al dlui *Septimiu Albini*, condamnat pentru Memorandă la 2 1/2 ani, și pe al dlui G. Moldovan, redactorul „Foi Poporului“, osîndit la 2 luni carcer de stat.

Noutăți.

Patriarhul icumenic din Constantinopol Neofit VIII și-a prezentat înaltei Porți otomane dimisiunea. Căusele dimisionării ar fi concesiunile făcute exarchatului bulgar și macedonien, certele continue din sinod și tonul aspru al enciclicii date de Papa Leo XIII în cestiunea reunirii bisericilor. Acum dela Porta otomană atrnă, că ore Neofit VIII să mai rămână patriarh.

Procesul Școarșorenilor s'a pertratat la tribunalul din Alba Iulia din 5—11 a c. Apărătorul Dr. A. Francu arată, că pădurarii erariai au atacat pe Moși luându-le vitele fără de cauză, și că în fasiunile pădurarilor, cari au figurat ca martori în cauză proprie, se află multe contradicții. Cu toate acestea tribunalul pe 26 de acușări i-a condamnat la câte un an închisore și suportarea șpeselor enorme, și numai 14 inși au fost achitați.

Monumentul poetului Heine. Amatori acestui poetă german au colectat sume mari de bani spre a-i ridica un monument, dară nică o cetate mai însemnată din Germania nu se învoese la ridicarea monumentului pe teritoriul său din motivul, că Heine a fost jidan și ateist și are mai multe poezii îndreptate în contra credinței și a moralității. Ce deosebire? La noi sunt apoteotizați, la alte popore desprețuți scriitorii imorali.

Părechea regală română și-a serbat în 15 a c. nunta de argint. Cu această ocaziune s'a celebrat Doxologia în toate bisericile din țară. Capitala a fost splendidă iluminată în presara zilei festive. A fost mare recepțiune la palatul regal.

Reimpatrierea lui Kossuth este obiectul de dispută între foile guvernamentale magiare și cele opoșiionale. Ceste din urmă susțin, că Kossuth cu ocaziunea reimpatrierii nu ar fi obligat, să depună jurămintul de fidelitate, deoarece Kossuth s'a născut în Budapesta la 26 Oct. 1847 cu dreptul de cetățen ungar, de care drept înse urmând pe tatăl său în exil a fost lipsit prin §. 31 art. de lege 50 din 1879. „Nemzet“ probază cu mai multe casuri concrete, că Kossuth spre a fi considerat de cetățen ungar este datoriu, să depună jurămintul de fidelitate monarhului nostru. Dacă Kossuth Ferencz nu are încă dreptul de cetățen ungar, ne mirăm, cum de guvernul magiar, atât de energic în persecutarea preșingilor agitatori ai naționalităților, permite, ca Kossuth să cutriere țara, să primescă ovațiuni ca un rege și să agite în contra dreptului public existent?

Dr. Lucaclu morbos. „Tribune“ i-se șrie, că părintele Lucaci ar pătimi de „ischias“ în temnița din Seghediu. Î dorim reșănătoșare deplină.

Facultate teologică calvină. Reformați de mult se ocupă cu ideea de a înființa pe lângă universitatea din Cluș și o facultate teologică calvină. Spre acest scop în șeptemăna trecută au pus pētra fundamentală la edificiul facultății teologice. La festivitatea împreunată cu acest act a luat parte și plebanul catolic, canonicul Biró Béla, aprobând prin preșența sa școala destinată pentru propagarea ereșei.

Superintendentul Interan din Sibiu a fost instalat Duminecă în 11 a c. Instalarea a decurs cu mare pompă, fiind actualul superintendent sășesc Friedrich Müller un bărbat popular.

Bravura junimii magiare dela universitatea Francisc-Iosefină din Cluș de noi s'a manifestat în felul său Duminecă în 11 a c. arđend ea în piață numărul din „Pesti Napló“, în care Kossuth Ferencz în batjocură este asemănat cu Boulanger. Totu asemenea se pōrtă și tinerii unguri dela universitatea din Budapesta. În 15 a c. sara a fost o mare demonstrațiune aranjată contra lui „Pesti Napló“. Universitarii s'au adunat și au plecat la palatul „Atheneum“, unde se află redacțiunea lui „Pesti Napló“. Un cordon de poliști a închis strada, după o luptă înse le-a succés studentilor, să străbată cordonul, și între strigăte de „Abzug Pesti Napló!“ și „Eljen Kossuth Ferencz!“ au ars diariul „Pesti Napló“.

Știngerea unei secte. Diarele franceșe aduc șcirea, că secta schismatică „La petite Eglise“ (biserica mică) născută la 1802 pe teritoriul dieceselor Lyon și Poitiers este aproape de știngere. În șeptemăna trecută s'au reintors în sinul bisericii catolice mai multe sute de sectari. Ei abia mai sunt vre-o două sute și nu mai au nică un preot, așa cât nu preste mult vor intra toți în biserică cea adevărată.

„Romanul“, diariu fundat în Bucuresci de repausatul C. A. Rosetti, va fi înlocuit pe timp nedeterminat prin o revistă, din cauză că Vintilă Rosetti, directorul diariului, prin interese familiare este împedat a mai păstra direcțiunea.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

B. Săborul micü.

(Capetü.)

IV.

Săborul micü din punctü de vedere canonicü.

Correctura istorică a săborului micü. Și în cestiunea săborului micü este de momentü întrebarea, că din punctü de vedere canonicü, ce avemü de a ține despre elü?

La acésta răspundemü, că în principü săborul micü deși introdusü în biserica noastră de calvinü, totuși nu pöte fi läpëdatü ca unü ce anticanonicü, ce între altele se vede și de acolo, că și după s. unire săborul micü a continuatü a existe în biserica noastră până în ziua de astăzi.

Și săborul micü inse ca și săborul mare are lipsă de două correcturi, una istorică și alta juridică.

Correctura istorică stă în aceea, că odată pentru totdeauna să ne läpëdamü de credința fără de nici unü temeiü, ca instituțiunea săborului micü ar fi o instituțiune basată în dreptulü orientalü din Pravilä, căruia săborul micü nici barëmü după nume nu-i este cunoscutü.

Dimpotrivä, dacă voimü să cunoșcemü originea adevërată și din urmă a săborului micü, trebuie să constatämü, că originea lui mai de-aprópe este în biserica calvinä din Ardélü. Originea mai departe inse în biserica apusului. Căci synodus partialis alü calvinilorü din Ardélü nu este alta decâtü synodus archidiaconalis din biserica catolicä apusanä din evulü de mijlocü.

Amü amintitü deja, (pag. 67) că calvinii și în Ardélü ca și airea încă lungü timpü după căderea lorü dela biserica catolicä au ținutü mai multe instituțiuni de ale bisericeii catolice din evulü de mijlocü, neputëndü decâtü förte pe încetulü să-și organizeze biserica în conformitate cu principiile lorü cele nouë de credință. Între instituțiunile aceste catolice din evulü mediu conservate și mai departe de calvinii din Ardélü a fostü și instituțiunea archidiaconilorü și a sinódelorü archidiaconali.

În apusu în cele mai multe țeri diecesele erau tare estinse și nu micuțe ca în răsăritü. În urma estensiunii celei mari a dieceselorü, episcopii vrëndü nevrëndü au trebuitü să-și împartä diecesa în mai multe districte, în fruntea cărorü se așëda o persónä ecclesiasticä provëdută cu o parte însemnatä din jurisdicțiunea episcopescä. Persónä acésta bisericescä se numiea archidiaconü. ¹⁾

La începutü mai fiecare episcopü avea lângä sine la reședință unü archidiaconü, care-lü ajuta în guvernarea diecesei. Unü atare archidiaconü avea episcopii în timpurile vechi și în răsăritü. În apusu inse fiindü diecesele mari și comunicațiunea grea, episcopii curëndü au fostü siliți să-și puñä și afarä de reședință prin mai multe locuri archidiaconi. În răsăritü inse asta nu s'a întâmplatü nici odatä, de-órece acolo diecesele fiindü tare mici, episcopulü și numai cu ajutorulü archidiaconului dela reședință putea governa diecesa. Ba în răsăritü mai târziu s'a ștersü și instituțiunea archidiaconului dela reședință episcopescä, și se numiea archidiaconü numai persónä, ce era mai mare preste clerulü aplicatü în curtea împëratëscä. ²⁾

Archidiaconii aceștia în apusu țineaü regulatü și sinóde saü cu totü clerulü din archidiaconatü, saü numai cu unii asessori. Atari sinóde în Germania se numieau Sende, érá în Frância Senne. Sinódele aceste archidiaconali pertractäü și rezolväü nu numai cauze de guvernü bisericescä, ci desprindeäü și jurisdicțiune contentiösä și penalä în archidiaconatü. ³⁾

Calvinii din Ardélü conservändü instituțiunea archidiaconilorü catolici din evulü de mijlocü, au conservatü în biserica lorü și instituțiunea sinódelorü archidiaconali. Și în timpurile mai vechi pe protopopi li numieau nu numai seniores, ci li numieau și cu terminulü catolicü archidiaconi, ⁴⁾ de unde și sinódele

lorü atunci le numieau și synodus archidiaconalis. Mai târziu läpëdändü totü mai multü din instituțiunile catolice și din terminologia catolicä, pre archidiaconü au începutü a-i numi numai seniores, érá sinodulü archidiaconalü numai synodus partialis.

Și așa putemü să dicemü, că săborul micü în ultima analizä este instituțiunea synodului archidiaconalü latinü din evulü de mijlocü intratä în biserica noastră prin mijlocirea calvinilorü.

* * *

Correctura juridică a săborului micü. A dóua correcturä, căreia trebuie a fi supusä instituțiunea săborului micü, este, că în înțelesul Pravilei elü nu pöte figura nici decum în biserica ca unü organü provëdütü cu putere și jurisdicțiune bisericescä ordinarä asupra tractului protopopescü respectivü, ci numai ca unü organü administrativü ajutatörü în guvernarea bisericescä. De unde atribuțiunile lui de dreptü potü varia după împrejuräri.

Din atribuțiunile vechi, ce le avea pe timpulü calvinilorü, cerëndü împrejuräri în unü locü saü altulü, sae chiarü și pretutindenea, li pöte rămäne dreptulü de a alege pe protopopolü, căci și în biserica apusului până în ziua de astăzi prin unele locuri protopopolü saü decanulü se alege de preoțiimea din protopopiatulü respectivü. ¹⁾ Totü asemenea li pöte rămäne dreptulü de a alege pre asessorii forului protopopescü, unde. există atari foruri. Dreptulü de a alege deputäi la sinodulü pentru alegerea mitropolitului ilü are deja de multü. Pe lângü aceea se potü rezolva în săborulü micü și diverse cauze de guvernü bisericescü, cum suntü de pildä: darea opiniunii cu privire la lucrurile, ce ar fi a se debate în sinodulü diecesanü, așternerea unorü gravamine și dorințe la consistoriulü diecesanü, luarea de mäsuri cu privire la promovarea religiosității în tractü și altele de asemenea naturä. Töte aceste inse, dacă e vorba să fie în conformitate cu principiile Pravilei, trebuiecü să fie aprobate de guvernulü diecesanü respectivü, căci Pravila în can. 39 alü Apostolilorü dispune că: „preoții și diaconii fără de socotința episcopului nimicü să se vârșescä.“

Și în adevëru! În urma unei praxe îndelungate dela sfînta unire încöce săborulü micü saü sinodulü protopopescü a căpëtatü o formä óre care curățitä de elementele calvinesci și apropiatä de principiile Pravilei.

Săborulü micü saü sinodulü protopopescü în biserica noastră în timpulü mai din urmă inse a mai luatü asupra sa și o chemare nouä. Și acésta este, că cu ocasiunea ținerii lui prin disertatiuni din sciințele teologice practice, cum suntü teologia pastoralä, dreptulü bisericescü, teologia moralä, clerulü din protopopiatü să-și pötä largi sfera cunoscintelorü, de cari are lipsä mai mare în chemarea sa grea de a povățui sufletele credincioșilorü. Încätü săborulü micü se silesce a face destulü și chemärii acesteia, se numesce și conferință pastoralä, terminü folositü în biserica apusului.

Conferințele aceste în timpurile vechi se țineaü și în răsăritü cu aceea deosebire, că neesiständü atunci nici protopopiate, nici parochii, ci fiecare diecesä forma o parochie, episcopulü însuși ținea conferințele aceste cu clerulü sëü, ²⁾ și desbäteau mai multü cestiuni dogmatice, fiindü că acele erau pe atunci la ordinea zilei și agitaü întrëgä lumea creștinä. ³⁾

* * *

Laicii în săborulü micü. Ne mai rămäne întrebarea cu privire la elementulü laicü în săborulü micü. Întäia cestiune aici este, că în epoca calvinä înainte de s. unire, cândü instituțiunea săborului micü fu introdusä în biserica românească din Ardélü, luat'au și laicii parte la săborulü micü?

Din urmele istorice, ce ne-au rămasü despre săborulü micü, se vede limpede, că săborulü micü era compusü numai din preoți, și de mireni nu avemü nicäiri nici cea mai micä urmă. După ce inse săborulü micü nu este decâtü o copie de pe

¹⁾ Despre archidiaconü pre largü veđi Anton Joseph Binterim »Die vorzüglichsten Denkwürdigkeiten der Christ-katholischen Kirche« Mainz 1829 t. I. p. 1. pag. 404 și uu. și Persch »Von dem Ursprunge der Archidiaconen.« Hildesheim 1743.

²⁾ Hefele »Archidiacon und Archidiaconat« in Wetzler und Weltes »Kirchenlexikon.« Freiburg 1882, fasc. 7, col. 1258 și uu.

³⁾ Vehring »Kirchenrecht« pag. 536.

⁴⁾ Salamon Joseph op. cit. pag. 77.

¹⁾ Vehring »Kirchenrecht« pag. 596.

²⁾ Ereticulü Ariü în o atare conferință saü colloquiü alü episcopului sëü Alesandru a pășitü mai întâiu cu eresia sa.

³⁾ În timpulü mai nou conferințele pastorali s'au introdusü și la Românii din Bucovina și încätva și în biserica din Rusia. Veđi Vehring: »Kirchenrecht« pag. 647 și Berdnikov »Cursü de dreptü bisericescü« tradusü de Silvestru Balanescu episcopulü Hușilorü. București tipografia cărților bisericesci 1892 pag. 246.

synodus partialis alu calviniloru din Ardélü, este lucru firescu, cá dacá la synodus partialis alu calviniloru din Ardélü in secululu 16 si 17-lea au luatü parte pozitivá si elementulu laicu, atunci a luatü parte si la säborulu micu din biserica romá-ueáscá din Ardélü.

Nici praca bisericescá inse, nici canónele calviniloru din acele timpuri nu ne aratá nici o urmá, cá la synodus partialis alu calviniloru in timpurile acele si poporul credinciosu si ar fi avutü reprezentanþii sei.

Astáfi stá lucrulu si in biserica calvinescá din Ardélü cu totul altcum. Dupá mai trei sute de ani de abia in timpulü mai nou au ajunsü calvinii din Ardélü la convingerea, cá dupá principiulu lorü de credinþá despre preotia universalá prin sacramentulu botezulu, in adunárele bisericesci la tóte lucrurile, ce se pertractézá in ele, atáta dreptü compete mireniloru, câtü si clerulu, cáci toþi suntü preoþi in înþelesulu dogmeloru calvine. Si astáfi in armonia cu principiulu lorü „*egyházmegei közgyülés*“, substituitü in loculü sinodulu parþialü din timpurile mai vechi este o adunare din clerü si poporü. ¹⁾

Astáfi synodus partialis alu calviniloru din Ardélü este alcátuitü in modulü urmátoriu:

1. Din curatorulu si subcuratorulu tractualü.
2. Din toþi predicatorii tractuali.
3. Din reprezentanþii poporulu in numéru egalü cu preotimea.

Din aceþtia a 6-a parte suntü reprezentanþii invetátorilorü. ²⁾

Pe timpurile inse, cândü sinodulu parþialü calvinescü fu aluitü in biserica románescá din Ardélü sub numele de säborü micu, elementulu laicu nu era reprezentatü in acelu sinodü, si prin urmare nici in säborulu micu din biserica románescá.

Putemü dará sä dicemü, cá pe cale istoricá nu se póte dovedi, cá la säborulu micu sau sinodulu protopopescü in timpurile vechi își avea si poporulü reprezentanþii sei.

Dacá prin literatura noátrá bisericescá întâlnimü si afirmaþiuni categorice, cá in timpurile vechi la sínódele nóstre ar fi luatü parte si laicü chiarü si numai la unele afaceri, acele suntü si rămánu numai afirmaþiuni nedovedite cu nimicü. ³⁾

Din acésta inse, ca si la säborulu mare, nu urmézá, cá in biserica noátrá nu se potü tine si „sínóde mixte“ protopopesci, dacá aceea o poftesce ecuitatea si dreptatea.

Cândü dicemü inse, cá in biserica noátrá si poporulü credinciosü póte participa la „sínóde mixte“ protopopesci, trebuie si aici ca si la säborulu mare sä facemü deosebire între lucrurile acele, cari suntü de eschisiva competinþá a ierarchiei, si între acele, cari ierarhia le póte indeplini si rezolva laolaltá cu poporulü. ⁴⁾

Dacá in „sínódele micste“ protopopesci elementulu laicu laolaltá cu clerulu pertractézá si resolvesce lucrurile, cari nu suntü rezervate eschisivü ierarchiei, atunci participarea elementulu laicu la atari sínóde nu are nimicü anticanonicü in sine.

* * *

Sinodalitate si biserica sinodalá. Înainte de ce amü trece la unü altü tractatü, credemü, cá e de lipsá sä dicemü câteva cuvinte despre „sinodalitate“ si „biserica sinodalá“, cari se întrebuinþézá astáfi așa multü, si cari au produsü si producü si astáfi atáta confusiune in suflete.

Pricina confusiunii acesteia jace in împrejurarea aceea, cá nici cuvintulu „sinodalitate“, nici cuvintulu „biserica sino-

¹⁾ Dr. Kolozsvári Sándor op. cit. pag. 197 aláturatü cu Dosa Elek op. cit. pag. 82; Kovács Ferencz »Egyeteme és részszertü egyházjóg«, Debreczen és Nyiregyháza 1870 pag. 121, si Schaller-Libloy »Protestantisches Kirchenrecht« Sibiu 1871 pag. 84.

²⁾ Veþi »Szervezeti törvény« Dr. Kolozsvári Sándor op. cit. pag. 196.

³⁾ Afirmaþiunea acésta o întâlnimü si in memorialulu de dtü 25 Martiü 1865 aþternutü Nunþiaturei Apostolice din Viena de cáþiva laici fruntaþi gr. catolici. Veþi mai susü pag. 74.

⁴⁾ Veþi mai susü pag. 74.

dalá“ nu au la noi unü înþelesü determinatü si precisatü. In unele privinþe au existatü si existá si astáfi sinodalitate, in alte privinþe inse nu. In unele privinþe biserica noátrá a fostü totdeauna si este si astáfi biserica sinodalá, in altele nu. Este sinodalitate canonicá sau permisá de canóne, si chiarü si de Pravilá, si este sinodalitate necanonicá, carea este negaþiunea depliná a bisericei nóstre.

Anume dacá sub sinodalitate înþelegemü acelu genü de constituþiune bisericescá, dupá care in o diecesá potestatea supremá bisericescá este in mânilé sinodulu diecesanü, fie preotescü, fie „micstü“ in o mitropolie in mânilé sinodulu mitropolitanü, fie preotescü, fie „micstü“, atunci biserica noátrá tinédu-se de dispoþiþile Pravilei n'a fostü, nu este si nu va poté fi nici cândü biserica sinodalá. O atare sinodalitate este simpliciter parlamentarismulu moderu straplantatü in biserica.

Dacá inse sub sinodalitate si biserica sinodalá se înþelege acelu soiü de constituþiune bisericescá, dupá care in biserica unele afaceri bisericesci mai grave totdeauna s'au pertractatü si resolutü in sínóde, atunci biserica noátrá in conformitate chiarü si cu S. Scripturá a fostü, este si va fi biserica sinodalá.

In Faptele Apostolorü de pildá se amintesce, cum Apostolii unele afaceri bisericesci le-au resolutü pe cale sinodalá, ca de exemplu cestiunea dogmaticá cu privire la tálarea împrejurü, ¹⁾ alegerea lui Matia, ²⁾ alegerea celor 7 diaconi. ³⁾ De altá parte este cunoscutü si aceea, cá Apostolii cele mai multe afaceri bisericesci nu le-au resolutü pe cale sinodalá. Așa S. Paulü singurü a pusü pe Titü episcopü in Creta, pe Timoteü in Efesü, singurü a escomunicatü pe Alesandru si Himeneü si altele. ⁴⁾

Îndreptariulu acesta din S. Scripturá l'a urmatü si biserica anticá creþtiná. Episcopii își gubernau bisericele lorü in conþelegere cu presbiteriulu de lângá ei in cele mai multe lucruri. Pentru cause mai grave inse in apusü țineaü sínóde diecesane si mitropolitane, érá in răsáritü numai mitropolitane. Érá pentru cauzele generalü bisericesci, cum suntü cestiunile dogmatice țineaü cerédu lipsa sínóde ecumenice sau a tótá lumea.

Acésta este sinodalitatea cea canonicá, érá nu sinodalitatea ceealaltá, carea este numai o copie a parlamentarismulu si democratismulu modernü.

Acésta este sinodalitatea, carea a trecutü prin proba timpulu de mai dóue mi de ani, si carea își are temeiulu in dispoþiþile dumnezeesci din S. Scripturá. Si singurü dela sinodalitatea acésta póte biserica sä aþtepte promovarea binei publicü religios-moralü alü obstei sale. Ceealaltá póte sä producá in o biserica unü mecanismü, care sä escite mai multü curiositate teatralá. Asupra sufletelor inse este incapabilü a opera in direcþiune adevératü religios-moralá si a realiza împéráþia lui Dumnezeu pe pámtutü. Cáci nu formele parlamentarü suntü, cari dau viaþá bisericei, ci spiritulu adevératü bisericescü nutritü in înþelesulu dispoþiþilorü dumnezeesci si a canóneloru bisericesci.

Biserica protestantá póte primi in sinodalitatea sa totü spiritulu parlamentarismulu modernü, cáci se potrivece de minune cu credinþele ei. Si l'a si primitü deja mai cu samá in țara noátrá. Si care este urmarea? Scáderea simþémtintulu si a vieþii religioase pe tótá linia, câtü lu unele locuri spiritulu bisericescü sau religiosü a pieritü mai de totü, si au rămásü numai nisce forme dinafará.

Dacá ar primi sinodalitatea acésta si biserica noátrá, atunci póte elimina si Pravila din viaþa sa. Atunci ar rumpe-o de totü cu tóte tradiþiunile bisericei răsáritulu. Érá tristele efecte dela protestanþii mai iute sau mai târziu s'ar ivi si la noi, deþi la începutü o atare sinodalitate ar fi primitá cu aplausü, cum fu primitá alui Șaguna.

¹⁾ Fapt. Ap. XV.

²⁾ Fapt. Ap. II.

³⁾ Fapt. Ap. VI.

⁴⁾ I. Tim. 1, 20.

Fraþi si surori.

De Iulio Diniz.

(Continuare.)

Elü in Porto creðuse, cá in patrie cu cetele flü vorü cáuta morboþii si-lü vorü privi de unü mántuitoriu serbátoritü. In locü de acésta ómenii din satü se bucurá de sănétatea cea mai robustá, si puþini morboþi încă întimpináu pe interpretele nóuei sciinþe cu nefcredere.

La sfatulü párintelui Antonio tinéru lu medicü fácea in satü visite, prin cari avea sä fie introdusü in societate. Ca pe Daniilü das Dornas, ca pe fiulu lui Iosé das Dornas, flü primirá ómenii bine, — mediculu inse nu i-se deschidea nici o uþe. Béránnii juráu pe Joao Semana, érá tinerii pentru lumea întregá nu ar fi descoperitü unü coetanü durerea de másele ori de capü, ér femeile își întorceáu necásátoritulu medicü simplaminte spatele.

„Tu nu scii, cum te invidiezü eu,“ diþe odatá Daniilü cátrá Pedro, care-lü privia uimitü.

„Pe mine mé invidiezü? — Eu suntü unü țeranü de ríndü, si tu unü domnú cu sciinþá.“

Daniilü zimbi.

„Toamá domnia si stndiulu meü suntü, cari mé facü nelndestulitü, Pedrinho, si-apoi —“

„Si-apoi?“

„Îmi trebuie o nevastă ori cel puțin o miră. Un medic cum se cade trebuie să fie căsătorit, așa dicu toți.“

„Apoi dă-mi aici Joao Semana nu are nevastă.“

„Dar are o economă foarte respectată,“ dăse Daniil și-și aduse aminte de admonițiunile, ce i-le da bătăna Brigida, când el îi inspecta cu rîvnă prea mare apricoșele.

„O economă în sfârșit și tu ai pute să-ți afli,“ îl mângăia Pedro. „De pildă Joanna noastră, carea începe a nu mai fi bună la nici un lucru, ea e tocmai potrivită pentru tine, ea trebuie că este cel puțin așa de bătăna, ca Brigida lui Joao Semana.“

Pe Daniil se înțelege că-l înveseli foarte proiectul fratelui său, înse prin această fire că nu era ajutat. Și acum ca și mai înainte aștepta cu dor, să-l cheme la morboși, pe cari să-i cureze. Înse până la esfolhadă numai odată a avut norocul de a face, să lumineze știința sa medicală, și această a avut să o mulțămescă unei conjurații puse la cale în contra sermanului Joao da Esquina de senhora Teresa și de bruneta Francisca.

Într-o dimineață adevărată Joao tocmai ducea în spate un sac de urez, ca să-l așeze în pivniță. Fie că-l molesta nițel reumatismul, fie că nu prea era dispus de lucru, destul că lăsa să se audă un suspin adânc. Mama și fata auziră acest suspin, mama și fata schitară o privire momentană triumfătoare, și abia apărură era capul sburlit al lui Joao de-asupra treptelor dela pivniță, și Francisca îl și întimpia ca pe aripă.

(Va urma.)

Editor și redactor răspunzător:

Dr. Victor Szmigelski.

(29) 2-2

Anunț de esarendare.

Bunul comasat dela Cenade în estensiune de 1078 jugere, carele este proprietatea fondului basilican din Blașu, împreună cu toate superedificările de locuit și economice și cu 20 de drepturi de pășunat în pășunea comună se dă în arindă pe calea licitațiunii publice pe periodul de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1896.

Licitațiunea se va ține la 5 Decembrie a. c. st. n. la 9 ore a. m. în curtea metropolitană.

Doritorii de a licita au a depune un vadiu de 10% dela suma de strigare de 3500 fl. v. a.

Nu mai oferte sigilate provădute cu vadiul de 10%, în cari se va oferi o sumă fixă, și oferentele va declara, că cunosc condițiunile licitațiunii, se vor lua în considerare, și acestea încă numai întru atâta, întru câtu cel puțin cu trei zile înainte de ziua licitații se vor fi subșternut P. V. Consistoriul metropolitan din Blașu.

Condițiunile de licitațiune și până atunci se pot vedea în cancelaria subscrisului.

Blașu în 8 Novembre n. 1894.

Vasilă Olteanu
advocat.

293 număr.
1894.

(30) 1-1

Arveresi hirtetmny.

Alulirt kikuldott végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a hosszuszó kir. járás-bíróság 1888. évi 1267/p. és 1890 évi 1286/p. számú végzése következtében Oltean Vazul ügyvéd által képviselt Pátia takarékpénztár javára szancsali Albert Elek és társai ellen 200 frt — kr. s jár. erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt 1279 frt — kr. besúit *Albert Elek*: két bivaly-ten és két tulok. *Borbát Todornál*: hat szekér széna, egy tinó, 1 sertés ol és egy szekér. *Fratilla Juonnál*: 200 véka buza. 8 szekér széna és 650 zsák csőskukoriczából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek a hosszuszó kir. járás-bíróság 2169/1894 számú végzése folytán 200

frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1887. évi Deczember hó 7 napjától járó 6% kamatai és pedig összesen 22 frt 65 krbau biróilag már megállapított költségek erejéig Szancsalon a községi irodánál leendő eszközlésére 1894. évi November hó 24 napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Hosszuszon 1894. évi November hó 3-ik napján.

Dózsa Sámuel,
kir. jbirósági végrehajtó.

307 szám.
1894. v.

(31) 1-1

Arveresi hirtetmny.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a nagyszabeni kir. törvényszék 1894. évi 5951/p. számú végzése következtében Oltean Vazul ügyvéd által képviselt Albina takarékpénztár javára Báró Splényi Antal ellen 1500 frt — kr. s jár. erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt 1890 frt — kr. besúit 1200 véka csőskukoricza, 100 db. juh, 10 drb tehén, 6 drb hizósértés és 7 boglya szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuszó kir. járás-bíróság 2317—1894 számú végzése folytán 1500 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1893. évi Julius hó 10 napjától járó 6% kamatai és pedig összesen 75 frt 96 krbau biróilag már megállapított költségek erejéig Pánadon alperes udvarán leendő eszközlésére 1894. évi November hó 30-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Hosszuszon 1894. évi November hó 6 napján.

Dózsa Sámuel,
kir. jbirósági végrehajtó.

Cu deosebită stimă cutezú a încunoscintă pre Veneratulú Clerú greco-catolicú, că precum și până acum iaú asupra-mi gatierea de iconostase, amvone, altare și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelorú, în ce privesce lucrulú de mészariú și de sculptorú, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelorú obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proleote colorate servescú cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigatú recunoscere deosebită, si tóte mă îndreptățescú la sperarea, că Veneratulú Clerú mă va împărtási ocașional-minte de prețuita-í încredere. Silința mea se va îndreptá totú-deauna într-acolo, cá și de aci înainte se meritú renumele celú bunú, care mi-lam câștigatú până acum.

Prin tarifulú de zone dispăréndú departárele, prin această capacitatea de concurință mi-sa mărítú.

Rogándú-mé pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolú Müller,

auritorú și fabric. de recuis. biseric.

(6) 40-52

Turnatoria de clopote și de metale a lui ANTONIU NOVOTNY

(2) 22-26

în
Timisióra-Fabrică

se recomandá spre pregătirea clopotelorú noué, precum la preturarea clopotelorú stricate, mai departe spre facerea de clopotiri întregi armonioșe, pe lângá garantá pe mai multí ani, în fiesce care mărime provédute cu adjustári de ferú bătutú construite spre a întorce clopotele cu ușurință în ori ce parte, îndată ce suntú bătute de o lature, prin ceea ce suntú mântuite de a se strica.

Cu deosebire recomandá de elú inventatele și de mai multe ori premiatele

Clopote patentate găurite,

cari au unú tonú mai intensivú, mai limpede, mai plăcutú și cu vibrare mai voluminosá decâtú clopotele turnate după sistemulú vechiú, cátu unu clopotu patentatu de 300 kg. este egalú în tonu cu unulu de 400 kg. turnatú după sistemulú vechiú.

Mai departe se recomandá spre facerea de scaune de fieru bătutu de sine stătátore, spre proadjustarea clopotelorú betrane cu coróne de ferú bătutú ca și spre turnare de clopote pentru orológe și de tóce din metalu. Clopote în greutate de 300 kg. și mai josú se aflá tot-deauna în magazinú.

Prețurile ilustrate se trimitú gratis și franco.